

УДК 811.111'42[36+37]

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/49-1-17>**Оксана КУНЦЬО,***orcid.org/0000-0003-2939-2629*

викладач кафедри іноземних мов

Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»

(Кам'янець-Подільський, Хмельницька область, Україна) *ok.kuntso@gmail.com*

МЕНТАЛЬНІ ВИМІРИ ОБРАЗНОСТІ В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ: КОГНІТИВНО-ГРАМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

Методологічне підґрунтя даного дослідження склала Теорія когнітивної граматики Р. Ленекера. З огляду на здобутки когнітивної граматики, яка, будучи образною, пропонує вичерпний зв'язний погляд на структуру мови, значну увагу дослідження прикуто до ментальних вимірів образності, зокрема Виразності та налаштування Фокусу в художньому тексті. Відтак, метою даної роботи є когнітивно-граматичний аналіз відносної виразності певних елементів художнього тексту. Поставлена мета реалізується у ході комплексного аналізу ментальних вимірів образності та роз'ясненні когнітивно-граматичного принципу вирівнювання фігура-фон як концептуального підґрунтя операції (де)персоніфікації та визначення її ролі у забезпеченні образності художнього твору.

З'ясовано, що виразність певних аспектів літературного тексту базується не лише на ментальних здібностях концептуалізатора, але й залежить від лінгвістичних особливостей тексту. При розгляді того як лексична одиниця фактично була сприйнятою у контексті, очевидним стає такий ментальний вимір образності як Фокус. Фокусування уваги як стійкого виду висунення на передній план полягає у вирівнюванні за принципом фігура-фон. Висунення елемента в текст на передній план можна досягнути використанням (де)персоніфікації, як відхиленням від мовних норм, яке зумовлює підвищену увагу до елемента. Здатність трактувати абстрактні сутності чи інституції аналогічно до людей, що дозволяє їм лінгвістично виконувати функцію персони, характерна для англійської мови. Такі сутності, виділяючись із заднього плану, можуть набувати статусу фігури в тексті.

Виявлена в досліджуваному тексті (де)персоніфікація змінює традиційне фокусне відношення, де головні герої є фігурами, які рухаються на фоні їх оточення й асоціюються з певними дієсловами умисної дії, на противагу дієсловам, які вживаються для опису фону. Проте, фігура не обов'язково повинна рухатись. Фігура та фон визначаються поняттями первинного та вторинного фокусу, а не їх специфічної семантичної ролі чи концептуального змісту. Відтак, поряд з предикативними характеристиками, в досліджуваному тексті виявлено й таке лінгвістичне підкреслення (де)персоніфікації як капіталізація абстрактних сутностей та використання особливих, зокрема нетипових, форм присвійного відмінку.

Ключові слова: когнітивна граматика, виміри образності, виразність, вирівнювання фігура-фон, (де)персоніфікація

Oksana KUNTZO,*orcid.org/0000-0003-2939-2629*

Teacher at the Foreign Languages Department

Higher Education Institution «Podillia State University»

(Kamianets-Podilskyi, Khmelnytsky region, Ukraine) *ok.kuntso@gmail.com*

DIMENSIONS OF IMAGERY IN LITERARY TEXT: COGNITIVE GRAMMAR ASPECT

The study applies Ronald W. Langacker's Theory of Cognitive Grammar as a methodological basis for literary text analysis. Given the achievements of cognitive grammar, which, being imagic, offers a comprehensive coherent view of the structure of language, much attention is paid to the dimensions of imagery, in particular, Salience and Focusing. Therefore, the study aims at a cognitive-grammatical analysis of the prominence inherent to the particular elements of the literary text. The dimensions of imagery, considered in complex, contribute to the very aim of the research together with interpreting the figure-ground alignment as a conceptual basis for (de)personification and clarifying its role in providing the imagery of the literary text.

Relevant studies confirm that the salience of a particular aspect of a literary text is equally dependent on the mental abilities of the conceptualizer, as well as, the linguistic features of the text. When considering how a lexical unit is perceived in the context, such a dimension of imagery as Focusing becomes apparent. Attentional Focusing as a type of foregrounding consists in the figure-ground alignment. In the text foregrounding of the linguistic element can be achieved by using (de)personification, which, being a deviation from language norms, leads to increased attention to the element. In fact, the ability to interpret abstract entities or institutions similar to people is inherent to English and allows them to

linguistically perform the function of a person. Such entities, standing out from the background, can acquire the status of a figure in the text.

The (de)personification found in the text under study changes the traditional focal adjustment, where the main characters are figures that move against their background and are associated with certain verbs of intentional action, as opposed to attributive verbs used to describe the background. However, the figure does not have to move literally, taking into account, that the figure and the ground are determined by the notion of primary and secondary focus, and not by their specific semantic role or conceptual content. Thus, along with the predicative characteristics, such linguistic features of the (de)personification as the capitalization of abstract entities and the wide use of unconventional forms of the possessive case are observed in the text under study.

Key words: cognitive grammar, dimensions of imagery, saliency, figure-ground alignment, (de)personification.

Постановка проблеми. Як зазначає автор теорії когнітивної граматики Р. Ленекер (Ленекер, 1991; 2008), зображення граматики як суто формальної системи є не просто хибним, а неправомірно упередженим. Когнітивна граMATика пропонує вичерпний зв'язний погляд на структуру мови і є образною: «*Perhaps surprisingly – given its stereotype as being dry, dull, and purely formal – grammar relies extensively on imaginative phenomena and mental constructions*» (Ленекер, 2008: 4). Граматиці не просто властиве значення, вона відображає наш основний досвід руху, сприйняття та дії в світі; а в центрі граматичного значення знаходяться ментальні операції, властиві цим стихійним компонентам нашого життя (Ленекер, 2008: 4). Теоретичні засади когнітивної граматики скеровують увагу сучасних досліджень на когнітивнообумовлену виразність лінгвістичних елементів та забезпечення таким чином образності як ментальної, так і художньої, зокрема, в рамках конкретного літературного твору.

Аналіз досліджень. В одній із знакових робіт когнітивної лінгвістики «*Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar*» Р. Ленекер підкреслює, що для семантичних структур важливими є саме конвенційні образи як притаманна риса значення мовного виразу (Ленекер, 1991: 5). Звертаючись до таких образів автор теорії має на увазі очевидну людську здібність структурувати чи конструювати зміст домену різними способами (Ленекер, 1991: 5). В 1987 році Р. Ленекер пропонує трьохскладову класифікацію ментальних операцій, відому тоді як налаштування фокусу: Селекція, Перспектива та Абстракція (Верхаген, 2007: 52). Категорія Селекції стосується здатності користувачів мови обирати певні аспекти концептуалізації та ігнорувати інші. Тогочасна Перспектива поділялась на чотири підтипи – вирівнювання фігура-фон, точка зору, дейксис та суб'єктивність/об'єктивність – і відображала лінгвістичну позицію, з якої досліджувався об'єкт чи ситуація. Категорія Абстракції передбачає можливість встановлення спільного між відмінними явищами, абстрагуючись від наявних відмінних

характеристик явищ й, відповідно, організацію концептів у категорії (Верхаген, 2007: 52).

В 1991 році дослідник пропонує уже п'ять видів ментальних операцій, які позиціонує як **виміри образності** (Ленекер, 1991: 5-12): 1) накладання профілю, чи краще сказати профілювання бази; 2) рівень конкретизації, на якому сконструйовано ситуацію; 3) шкала та масштаб семантичної структури, де масштаб предикації – це протяжність охоплення нею відповідних доменів; 4) відносна виразність предикативних підструктур, описове значення якої залежить від нашої здатності вичленовувати різні сприятливі фактори, відносну значимість учасників стосунків та підвищену виразність експліцитно зазначених елементів; 5) перспектива, яка включає такі специфічні фактори як орієнтація, вигідне положення, направленість та те наскільки об'єктивно сконструйована ситуація.

З того часу Р. Ленекер неодноразово переглянув свою класифікацію. Як зазначає А. Верхаген в 2007 році вона виглядала наступним чином: Конкретизація, Виразність, Перспектива і Динамічність. Як бачимо, з'явилась нова категорія Динамічності, що передбачала розвиток концептуалізації через час більшою мірою процесуальний, аніж такий який можемо осягнути розумом (Верхаген, 2007: 52-53). Категорія Виразності включала тоді феномен фігура-фон та явища, які, згідно класифікації 1987 року, належали до Селекції.

Проте, уже в 2008 році в своїй книзі «*Cognitive Grammar: A Basic Introduction*» (Ленекер, 2008: 55-89) дослідник виділяє чотири терміни для широкого класу ментальних операцій (*construal phenomena*): **Конкретизація** (другий вимір образності), **Виразність** (об'єднує перший і четвертий вимір образності), **Фокус** (відповідник третього виміру образності) та **Перспектива** (п'ятий вимір образності).

Л. Талмі, свого часу (1988) також запропонував образну систему (*imaging systems*), де відображено чотири основні класи ментальних операцій – Схематизація, Перспектива, Увага та Силова динаміка – певні компоненти якої переглянув зго-

дом, отримавши таким чином – Конфігураційну Структуру, Перспективу, Розподіл Уваги та Силу Динаміку, відповідно (Верхаген, 2007: 53). Отож, Схематизація (вона ж Конфігураційна Структура) відповідає, в якійсь мірі, категорії Конкретизації; практично збігається категорія Перспективи; та категорія Уваги відповідає категорії Виразності (Верхаген, 2007: 53).

Теорія когнітивної граматики склала методологічне підґрунтя для низки лінгвістичних досліджень сучасності. Одну з ключових позицій їй відведено серед актуальних підходів до вивчення синтаксису (Броччіас, 2019). Значну увагу дослідників прикуто до ролі такого виміру образності як Виразність, зокрема її підвидів – профілювання (Гаррісон, 2014) та вирівнювання фігура-фон (Стоквелл, 2005; Фабер, 2012) в художньому тексті, та при художньому перекладі (Ферет, 2017).

Метою даної статті є когнітивно-граматичний аналіз виразності певних елементів художнього тексту відносно інших й, відтак, забезпечення образності літературного твору. За ілюстративний матеріал дослідження взято текст роману Натанієля Готорна «*The Scarlet Letter*» (Готорн, 1994), уперше опублікований 1850 році. Безпосереднім предметом дослідження є когнітивний принцип вирівнювання фігура-фон (підвид Виразності), який в образному тексті, слугує концептуальним підґрунтям операції (де)персоніфікації. Проте, доцільно також зауважити необхідність комплексного аналізу ментальних вимірів образності. Позаяк, в праці 1991 року Р. Ленекер позиціонує Виразність як перший вимір образності, однак, дана категорія стає зрозумілою лише як подальше уточнення категорії Фокус, яка, в свою чергу, обумовлюється розташуванням споглядача, що є аспектом такого виміру образності як Перспектива (Ленекер, 1991; 2008).

Виклад основного матеріалу. Коли споглядаємо певну сцену, те що ми бачимо залежить від того, як близько ми досліджуємо її, на що саме ми дивимось, на який елемент звертаємо найбільше уваги та звідки ми її споглядаємо (Ленекер, 2008: 55). Теж стосуватиметься і певних аспектів літературного тексту, які визначаються як більш важливі чи виразні відносно інших (Стоквелл, 2005: 14). Ця когнітивна здатність спрямовувати та переключати увагу з одного аспекту на інший базується не лише на ментальних здібностях, але й на Виразності феномену (Фабер, 2012: 44), яка попри високий коефіцієнт суб'єктивності, все ж залежатиме від лінгвістичних особливостей тексту (Стоквелл, 2005: 14).

Виразність як один із вимірів образності стає зрозумілим за допомогою термінів «*prominence*»

та «*salience*», які Р. Ленекер вживає як взаємозамінні (Ленекер, 2008: 66). Два виняткових види Виразності це **вирівнювання фігура-фон** (в термінології Р. Ленекера «*trajector-landmark alignment*»)(Ленекер, 2008: 66) та **профілювання**.

Профілювання полягає в накладанні профілю на базу/домен, під час якого значення мовного виразу стає доступним завдяки вибору конкретної підструктури в межах домену для, власне, досягнення виразності профілю (Ленекер, 1991: 5). З мовної точки зору, профілювання забезпечує ряд лексичних одиниць та граматичних конструкцій, які декодують різні аспекти чи перспективи заданої ситуації (Фабер, 2012: 48). Профіль мовного виразу виділяється як фокус уваги в його безпосередньому масштабі (Ленекер, 2008: 66). Такий ментальний вимір образності як Фокус відповідає також за вибір концептуального змісту для лінгвістичного представлення, композицію, та організацію інформації за принципом висунення на передній чи задній план (Ленекер, 2008: 57-62). Фокус очевидний, при розгляді того як лексична одиниця фактично була сприйнятою у тому контексті, де її було вжито (Ленекер, 2008: 57), позаяк, саме в контексті відбувається висунення мовної одиниці на передній план – явище відоме також як актуалізація (Кухаренко, 2004: 14).

Фокусування уваги як стійкого виду висунення на передній план (Ленекер, 2008: 66) полягає у вирівнюванні за принципом фігура-фон. В контексті взаємовідношення фігура-фон передають відносини між елементом досвіду, що відбивається найсильніше, та формальними засобами вираження у тексті (Стоквелл, 2005: 14-15). В теорії Р. Ленекера поняття фігура і фон представлено, як траєктор (*trajector*) та орієнтир (*landmark*), де найвиразніший учасник – траєктор – сутність первинного фокусу в профільних відносинах; тоді як орієнтир – сутність фокусу вторинного (Ленекер, 2008: 70). Висунення елемента в тексті на передній план, якого можна досягнути різноманітними способами (креативне синтаксичне впорядкування, гра слів, алітерація, використання метафори чи метонімії та, особливо, персоніфікації), розглядається як відхилення від мовних норм, яке, фактично, і зумовлює підвищену увагу до елемента (Стоквелл, 2005: 14).

В певних випадках, оточення та абстрактні сутності можуть тематично ставати фігурами, виділяючись із заднього плану, щоб набути статусу фігури в тексті (Стоквелл, 2005: 15). Коли таку абстрактну сутність представлено художнім образом (персоною), або в образі вбачається персона – постає уособлення (Крамарчук, 2009: 48).

Як приклад уособлення розглянемо наступний фрагмент досліджуваного роману: «*Mother, cried she, – I see you here. Look! Look! Hester looked, by way of humoring the child; and she saw <...> the scarlet letter*» (Готорн, 1994: 89).

В художньому тексті це явище представлено як **персоніфікація** чи, в залежності від зміщення фокусу, **деперсоніфікація**. Традиційно персоніфікації підлягали поняття долі (життя, смерть, добро, зло), а також космічні та стихійні сутності (небеса, земля, океан, ріки, пори року), людські емоції та переживання (страх, сміх, любов та бажання), чесноти та більш абстрактні якості (щастя, воля, перемога, сталість), збірні поняття (міста чи громади) та культурні сфери (Керлот, 2001: 252-253). Практично усі вище згадані теми персоніфікуються та, виступають фігурами на загальному фоні тексту досліджуваного твору.

Р. Ленекер також відзначає характерну для англійської мови здатність трактувати інституції аналогічно до людей, що дозволяє їм лінгвістично виконувати функцію агента чи персони (Ленекер, 1991: 14). В такому випадку мова йде уже не лише про стилістичний, але й когнітивний прийом персоніфікації як «різновиду мовної форми, що втілює значення» (Лонг, 2018). Ментальні операції персоніфікації дають нам можливість трактувати феномени, що існують у світі, за допомогою загальнодоступних (людських) понять – термінів, які ми можемо зрозуміти на основі наших власних цілей, мотивацій, дій та характеристик (Лакофф, 2003: 35).

Дієві ознаки отримують у тексті роману збірні поняття міста чи громади: «*She never battled with the public, but submitted uncomplainingly to its worst usage; she made no claim upon it, in requital for what she suffered; she did not weigh upon its sympathies*» (Готорн, 1994: 136). В даному випадку, громада постає не простим супротивником, вона наділена очевидними людськими характеристиками, такими як симпатії чи навіть темперамент: «*The public is despotic in its temper*» (Готорн, 1994: 137).

Пітер Стоквелл (2005) виділяє такі виразні риси фігури як частини тексту: розгляд її як самодостатнього об'єкта чи риси, в межах даного тексту, з чітко визначеними межами, що відділяють її від фону; динамічність відносно статичного фону; випередження фону у часі та просторі; попередня приналежність фігури до фону, від якого вона відділилась, чи, на фоні якого, власне виділилась як фігура; більша деталізація, кращий фокус, яскравість чи привабливість відносно решти текстового поля; відмінна від решти текстового поля (власне фону) горизонтальна/ вертикальна позиція та роз-

мір (Стоквелл, 2005: 14). Памела Фабер (2012) також підкреслює, що фігура привертає увагу концептуалізатора тому, що переміщується чи знаходиться ближче до глядача, коли мова йде про візуальні мистецтва (Фабер, 2012: 44). Проте важливо усвідомлювати, що в текстовому полі фігура/траєктор не обов'язково повинна рухатись, в буквальному сенсі, чи, наприклад, те що рухається, обов'язково є фігурою/траєктором; на противагу, фігура/траєктор та фон/орієнтир визначаються поняттями первинного та вторинного фокусу, а не їх специфічної семантичної ролі чи концептуально змісту (Ленекер, 2008: 72). З огляду на це, поряд з предикативними характеристиками, варто відзначити й таке лінгвістичне підкреслення персоніфікації у тексті як капіталізація (характерна ознака власних імен).

Такі персоніфіковані людські емоції як Любов та Пристрасть, Сором, Смуток, Відчай та Самітність характерну рису власних імен перебирають разом з функцією суб'єкта дії/ підмета: «*Shame, Despair, Solitude! These had been her teachers, – stern and wild ones, – and they had made her strong, but taught her much amiss*» (Готорн, 1994: 170); «*nothing in Hester's form, though majestic and statue-like, that Passion would ever dream of clasping in its embrace; nothing in Hester's bosom, to make it ever again the pillow of Affection*» (Готорн, 1994: 138).

Капіталізуються та отримують означений артикль негативні людські риси безжалісності: «*All that guilty sorrow, hidden from the world, whose great heart would have pitied and forgiven, to be revealed to him, the Pitiless, to him, the Unforgiving*» (Готорн, 1994: 118). Великою літерою виділяє автор роману космічні (Небеса) та стихійні (Полум'я) сутності: «*These fathers, otherwise so apostolic, lacked Heaven's last and rarest attestation of their office, the Tongue of Flame*» (Готорн, 1994: 120). В даному прикладі, слід відзначити і особливу синтетичну форму присвійного відмінка, використовувану з живими особами, натомість традиційної аналітичної: «*attestation of heaven*».

У тексті роману виявлено і зворотний процес уособлення – деперсоніфікацію. Справа в тому, що в певних епізодах роману головні герої ніби втрачають людські характеристики, із виконавців/ суб'єктів дії переходять у розряд об'єктів: «*Her mother, with the scarlet letter on her breast, glittering in its fantastic embroidery, had long been a familiar object to the townspeople*» (Готорн, 1994: 136). У більшості творів художньої прози, головні герої є фігурами на фоні їх оточення. Стилістично будучи в фокусі наративу, вони рухаються на фоні різних середовищ й асоціюються з певними дієсловами умисної/свідомої дії, на противагу

атрибутивним чи екзистенційним дієсловом, які вживаються для опису фону (Стоквелл, 2005: 15). Проте, у творах Готорна таке фокусне відношення зазнає кардинальної зміни.

Перехід головної героїні з розряду суб'єкта в об'єкт дії/володіння продемонстровано в тексті шляхом використання присвійного відмінка: «*It is our Hester, – the town's own Hester, – who is so kind to the poor, so helpful to the sick, so comfortable to the afflicted!*» (Готорн, 1994: 138). У даному прикладі ми спостерігаємо уособлення збірного поняття (*town*) та деперсоніфікацію головної героїні (*Hester*), одночасно.

Часто для передачі присвійних відносин використовують конструкції з подвійним додатком, зокрема конструкції з часткою *for*, в яких перший додаток ймовірно попадає у володіння другого (Ленекер, 1991: 15), як це відбувається з героїнею твору: «*there seemed to be no longer anything in Hester's face for Love to dwell upon*» (Готорн, 1994: 138); «*Her breast <...> was but the softer pillow for the head that needed one*» (Готорн, 1994: 137).

Деперсоніфікація головної героїні в тексті безпосередньо пов'язана із уособленням ключового символу роману: «*The woman of the scarlet letter*» (Готорн, 1994: 210); «*the wearer of the scarlet letter*» (Готорн, 1994: 221). Така зміна фокусного відношення призводить до того, що героїня підпорядковується уособленому символу й служить фоном для нього.

Висновки. Відносини між найвиразнішим елементом досвіду та лінгвістичними засобами його втілення у художньому тексті полягає в описі фігури та фону як підвиду Виразності, та задіяного в цьому процесі налаштування Фокусу. Останні, Виразність та Фокус, в теорії когнітивної граматики позиціонуються як ментальні виміри образності. Традиційно, головні герої літературних творів виступають фігурами на фоні їх оточення. Зміну такого фокусного відношення, в межах досліджуваного тексту, продемонстровано висуненням предметів оточення та абстрактних сутностей на передній план та розміщенням ключових персонажів на задньому плані. В рамках даного дослідження, когнітивна операція персоніфікації певних сутностей (як наслідок, елементів первинного фокусу) полягає у наділенні їх статусом фігури та супроводжується деперсоніфікацією героїв роману (відповідно, елементів фокусу вторинного), а саме, втратою їх динамічності і зведенням до функції забезпечення фону. Виявлені в тексті лінгвістичні засоби, які забезпечують перехід персонажів з розряду суб'єкта в об'єкт дії/володіння полягають в капіталізації понять, які не є власними назвами та використанні особливих форм присвійного відмінку, зокрема передачі присвійних відносин за допомогою конструкції з подвійним додатком, чи заміщення аналітичної форми присвійного відмінка його синтетичною формою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Крамарчук Х. П. Види та типи метафор у дизайні. Аналітичний метод пошуку органічної метафори. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2009. № 656. С. 44–52.
2. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. Вінниця : Нова Книга, 2004. 272 с.
3. Broccias C. 2. Cognitive Grammar. *Current Approaches to Syntax: A Comparative Handbook* / ed. by: A Kertész, E. Moravcsik, and C. Rákosi. Berlin, Boston : De Gruyter Mouton, 2019. pp. 23–48. <https://doi.org/10.1515/9783110540253-002>.
4. Cirlot J. E. *A Dictionary of Symbols* / [translated from the Spanish by Jack Sage]. 2nd edition. London : Taylor & Francis e-Library, 2001. 507 p.
5. Faber P. *A Cognitive Linguistics View of Terminology and Specialized Language*. Berlin, Boston : Mouton De Gruyter, 2012. 324 p.
6. Feret M. Dimensions of Imagery: Translation Analysis on the Example of «The Lion, The Witch and The Wardrobe». *Respectus Philologicus*. 2017. 31(36). pp. 122–133. DOI : <http://dx.doi.org/10.15388/RESPECTUS.2017.31.36.12>.
7. Hawthorne N. *The Scarlet Letter*. London : PENGUIN BOOKS, 1994. 224 p.
8. Harrison C. Attentional Windowing in David Foster Wallace's 'The Soul Is Not a Smithy'. *Cognitive Grammar in Literature* / ed. by: C. Harrison, L. Nuttall, P. Stockwell, and W. Yuan. New York : John Benjamins, 2014.
9. Lakoff G., Johnson M. *Metaphors We Live By*. London : The University of Chicago Press, 2003. 276 p.
10. Langacker R. W. *Cognitive Grammar: A Basic Introduction*. New York : Oxford University Press, 2008. 562 p.
11. Langacker R. W. *Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar*. Berlin, New York : Mouton de Gruyter, 1991. 395 p.
12. Long D. Meaning Construction of Personification in Discourse Based on Conceptual Integration Theory. *Studies in Literature and Language*. 2018. Vol. 17. No. 1. pp. 21–28. DOI : [10.3968/10361](https://doi.org/10.3968/10361).
13. Stockwell P. *Cognitive Poetics. An Introduction*. London, New York : Taylor and Francis e-Library, 2005. 204 p.
14. Verhagen A. Construal and Perspectivization. *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics* / ed. by: D. Geeraerts, H. Cuycens. New York : Oxford University Press, 2007. pp. 48–82.

REFERENCES

1. Kramarchuk Kh. P. Vydy ta typy metafor u dyzaini. Analitychnyi metod poshuku orhanichnoi metafory. [Types of metaphors in design. Analytical method of organic metaphor research]. *Bulletin of the Lviv Polytechnic National University*. 2009. No 656. pp. 44–52. [in Ukrainian].
2. Kukharenko V. A. Interpretatsiia tekstu [Text interpretation]. Vinnytsia : Nova Knyha, 2004. 272 p. [in Ukrainian].
3. Broccias C. 2. Cognitive Grammar. *Current Approaches to Syntax: A Comparative Handbook* / ed. by: A Kertész, E. Moravcsik, and C. Rákosi. Berlin, Boston : De Gruyter Mouton, 2019. pp. 23–48. <https://doi.org/10.1515/9783110540253-002>.
4. Cirlot J. E. A Dictionary of Symbols / [translated from the Spanish by Jack Sage]. 2nd edition. London : Taylor & Francis e-Library, 2001. 507 p.
5. Faber P. A Cognitive Linguistics View of Terminology and Specialized Language. Berlin, Boston : Mouton De Gruyter, 2012. 324 p.
6. Feret M. Dimensions of Imagery: Translation Analysis on the Example of «The Lion, The Witch and The Wardrobe». *Respectus Philologicus*. 2017. 31(36). pp. 122–133. DOI : <http://dx.doi.org/10.15388/RESPECTUS.2017.31.36.12>.
7. Hawthorne N. The Scarlet Letter. London : PENGUIN BOOKS, 1994. 224 p.
8. Harrison C. Attentional Windowing in David Foster Wallace's 'The Soul Is Not a Smithy'. *Cognitive Grammar in Literature* / ed. by: C. Harrison, L. Nuttall, P. Stockwell, and W. Yuan. New York : John Benjamins, 2014.
9. Lakoff G., Johnson M. Metaphors We Live By. London : The University of Chicago Press, 2003. 276 p.
10. Langacker R. W. Cognitive Grammar: A Basic Introduction. New York : Oxford University Press, 2008. 562 p.
11. Langacker R. W. Concept, Image, and Symbol: The Cognitive Basis of Grammar. Berlin, New York : Mouton de Gruyter, 1991. 395 p.
12. Long D. Meaning Construction of Personification in Discourse Based on Conceptual Integration Theory. *Studies in Literature and Language*. 2018. Vol. 17. No. 1. pp. 21–28. DOI : [10.3968/10361](https://doi.org/10.3968/10361).
13. Stockwell P. Cognitive Poetics. An Introduction. London, New York : Taylor and Francis e-Library, 2005. 204 p.
14. Verhagen A. Construal and Perspectivization. *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics* / ed. by: D. Geeraerts, H. Cuyckens. New York : Oxford University Press, 2007. pp. 48–82.